

Jaarverslag 2010 en Onderzoeksplan 2011

Rekenkamercommissie Noordoostpolder

Jaarverslag 2010

Inleiding

Het jaar 2010 heeft in het teken gestaan van de gemeenteraadsverkiezingen en de discussies over de komende bezuinigingen. De rekenkamercommissie Noordoostpolder is hier onder andere op ingesprongen door zich te introduceren aan de nieuwe raad als onderdeel van het introductieprogramma, een kennismakingsgesprek met de nieuwe burgemeester te voeren en een platformmiddag te bezoeken over het thema bezuinigingen en de rekenkamer. Uiteraard is het de kerntaak van de rekenkamercommissie geweest om onderzoek uit te voeren. Onderwerp van deze onderzoeken in 2010 zijn:

- Juridische kwaliteitszorg (gestart in 2009, afgerond in 2010)
- Quick scan doorwerking aanbevelingen (gestart in 2010, afronding in 2011)
- Effectiviteit en organisatie van IGW (gestart 2010, afronding in 2011)

De onderzoeken naar Juridische kwaliteitszorg en Integraal Gebiedsgericht Werken (IGW) zijn/worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met externe bureaus. De quick scan naar de doorwerking van de aanbevelingen voert de rekenkamercommissie zelf uit.

Naast de onderzoeken heeft de rekenkamercommissie een gesprek gevoerd met het Presidium en heeft zij de raadsfracties geconsulteerd voor onderzoeksonderwerpen voor 2011.

Samenstelling Rekenkamercommissie

In samenhang met de gemeenteraadsverkiezingen heeft er een verandering in de samenstelling van de rekenkamercommissie plaatsgevonden.

Samenstelling tot 1 juni 2010		Samenstelling vanaf 1 juni 2010	
Externe leden	Interne leden	Externe leden	Interne leden
Dhr. dr. G.H. Hagelstein – voorzitter	Mw. M.T.B. Droog – Smit	Dhr. dr. G.H. Hagelstein – voorzitter	Mw. M.T.B. Droog – Smit
Dhr. G.J. Put	Dhr. J.W. Bakker	Dhr. G.J. Put	Mw. S.J. Schrijver
Mw. mr. C.E. Wolf	Dhr. A. Poppe	Mw. mr. C.E. Wolf	Mw. drs. S. Werkman

De rekenkamercommissie Noordoostpolder wordt ondersteund door een secretaris, mevr. A.L. (Lauryan) Bakker. De secretaris is gedetacheerd voor 8 uur in de week vanuit het bureau Necker van Naem te Utrecht. Tenslotte verleent de griffier dhr. R. Wassink als adviseur ook ondersteuning aan de rekenkamercommissie.

Uitgevoerde onderzoeken

Juridische kwaliteitszorg

In het najaar van 2009 is het onderzoek naar juridische kwaliteitszorg in de gemeente gestart. Dit onderzoek werd uitgevoerd door bureau Pro Facto. Doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de stand van zaken rondom de juridische kwaliteitszorg. De centrale vraagstelling luidt als volgt:

“Hoe is het gesteld met de juridische kwaliteitszorg in Noordoostpolder?”

Het onderzoek is onderverdeeld in vier clusters: beleid, organisatie, risico's en sturing van de raad en het college ten aanzien van risico's. Op basis van het onderzoek heeft de rekenkamercommissie geconcludeerd dat het over het algemeen goed gesteld is met de juridische kwaliteitszorg in de gemeente. Een eerste constatering daarbij was dat de gemeente het onderwerp, voorafgaand aan de start van het onderzoek, reeds als actief punt van aandacht heeft opgenomen in het takenpakket van de centrale juridische adviseurs in de organisatie. Met andere woorden: men is reeds bezig juridische kwaliteitszorg meer vorm te geven. Ten aanzien van de uitbouw en vormgeving van juridische kwaliteitszorg heeft de rekenkamercommissie een aantal aanbevelingen gedaan. Zo wordt aanbevolen dit onderzoek als nulmeting te hanteren en periodiek legal audits en juridisch onderzoek uit te voeren. Daarnaast beveelt de rekenkamercommissie aan om de centrale juristen een meer prominente rol aan de voorkant te laten spelen om meer ruimte te creëren voor de specialistische juridische adviestaak binnen de clusters. De rolverdeling tussen de centrale en decentrale juristen zou geformaliseerd kunnen worden ten behoeve van de duidelijkheid rondom taakafspraken.

Dit onderzoek is op 20 september 2010 in de raadscommissie Bestuur, financiën, cultuur en economische zaken (BFE) gepresenteerd. De raad heeft uiteindelijk op 7 oktober 2010 het volgende besluit genomen:

De raad van de gemeente Noordoostpolder,
gelet op de inhoud van het rapport van de rekenkamercommissie Noordoostpolder 'Juridische kwaliteit gewogen', een onderzoek naar de juridische kwaliteitszorg in Noordoostpolder.

B E S L U I T:

1. Kennis te nemen van het rapport.
2. Onderschrijven van de conclusies en de gedane aanbevelingen over te nemen.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 7 oktober 2010.

De griffier, de voorzitter,

Quick scan doorwerking aanbevelingen

In het najaar van 2010 heeft de rekenkamercommissie een quick scan naar de doorwerking van de aanbevelingen uit de rekenkamerrapporten uitgevoerd. Daarbij is gekeken naar de manier waarop de rekenkamerrapporten in de raad worden behandeld en hoe de raadsbesluiten er uit zien. Vervolgens is gekeken wat het college heeft gedaan om de deze raadsbesluiten uit te voeren. De

rekenkamercommissie is voor elke aanbeveling uit alle onderzoeken (met uitzondering van de zelfevaluatie) nagegaan in hoeverre en op welke manier er doorwerking heeft plaatsgevonden.

De resultaten van de quick scan worden in de eerste helft van 2011 gepresenteerd.

Onderzoek IGW

Er gebeurt momenteel veel op het gebied van IGW. Eind 2009 heeft er een interne evaluatie plaatsgevonden en op basis daarvan hebben de vier samenwerkingspartners besloten het IGW anders in te gaan richten. De gemeente krijgt de regie en vanaf 2011 moet het IGW zijn ingebed in de lijnorganisatie. Er wordt momenteel een plan van aanpak geschreven voor de implementatie in de organisatie. Ook is de gemeente bezig een sociale structuurvisie op te stellen, waarbinnen onder andere het IGW een plaats krijgt.

De rekenkamercommissie wil de raad inzicht bieden in de onderwerpen die in de evaluatie uit 2009 zijn blijven liggen (zoals aangegeven in de oriënterende gesprekken). Het onderzoek zal zich dan ook richten op de succes- en faalfactoren van het IGW tot nu toe en de condities voor een succesvol IGW in de toekomst. Het onderzoek is daarmee deels evaluatief en deels gericht op de toekomst. Er worden dan ook twee centrale vragen gehanteerd:

1. *Welke effecten heeft het IGW tot nu toe gehad (in het bijzonder met betrekking tot leefbaarheid) en welke succes- en faalfactoren zijn er te noemen op het gebied van beleid en uitvoering?*
2. *Zijn in de gemeente Noordoostpolder de juiste condities aanwezig om de regierol voor het IGW goed uit te kunnen voeren en welke aanbevelingen zijn er voor het toekomstige beleid en organisatie van het IGW te doen?*

Het onderzoek bevindt zich in de afrondende fase. De resultaten worden maart 2011 aan de raad gepresenteerd.

Overige werkzaamheden van de commissie

Afstemming Presidium

Op 31 augustus heeft de rekenkamercommissie een gesprek gehad met het Presidium. Het doel van de bijeenkomst was om met elkaar van gedachten te wisselen over de werkwijze van de commissie en de wensen van het Presidium hieromtrent.

Het Presidium en de rekenkamercommissie stellen een jaarlijkse bijeenkomst met elkaar op prijs.

Rondje langs de fracties

Op 22 november 2010 hebben de externe leden van de rekenkamercommissie een rondje langs de fracties van de gemeenteraad Noordoostpolder gemaakt. Zoals vooraf aangekondigd was het doel van deze ronde om onderzoeksonderwerpen voor 2011 te verzamelen. Alle fracties gaven de rekenkamercommissie meerdere suggesties voor 2011 mee, waarbij een aantal onderwerpen meerdere malen duidelijk terugkwam. Uiteindelijk zijn vrijwel alle onderwerpen, indien nog niet op de groslijst van de rekenkamercommissie aanwezig, toegevoegd. In de bijlage is een overzicht te zien van deze groslijst.

Kennismakingsgesprek burgemeester Van der Werff

Op 7 december hebben de externe leden een de secretaris van de rekenkamercommissie een kennismakingsgesprek gehad met de burgemeester van de gemeente Noordoostpolder. Er is gesproken

over de werkzaamheden en de samenstelling van de rekenkamercommissie. Daarnaast zijn de door het college voorgestelde bezuinigingen aan de orde geweest.

Communicatie over voorgestelde bezuinigingen

Op 20 oktober 2010 heeft de rekenkamercommissie een brief aan het Presidium verzonden over de door het college voorgestelde bezuinigingen op de rekenkamercommissie. Hierin vraagt zij aandacht voor het gebrek aan communicatie bij de (voorbereiding) op deze bezuinigingsvoorstellen en doet de rekenkamercommissie een eigen voorstel voor een bezuiniging op haar budget. De raad heeft in november 2010 vastgesteld dat er een bezuiniging van 8% plaatsvindt op het budget van 2011.

Deelname aan het auditcomité

Extern lid Geert-Jan Put heeft zitting in het auditcomité en heeft in 2010 één maal een vergadering bijgewoond.

Lidmaatschap NVRR

De voorzitter van de rekenkamercommissie Noordoostpolder is op deze titel lid van het bestuur van de NVRR, de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies.

Aansluiting Kring Overijssel

In 2010 heeft de rekenkamercommissie Noordoostpolder aansluiting gezocht en gekregen bij de NVRR Kring Overijssel. Naar verwachting zal deze kring overgaan in de Kring Oost waarin ook de provincies Gelderland en Flevoland vertegenwoordigd zijn. De kring heeft tot doel om onderling kennis, ervaring en informatie uit te wisselen, waardoor de deskundigheid van elk lid bevorderd wordt. Jaarlijks wordt in het voorjaar en het najaar, op een van de rekenkamerlocaties, een bijeenkomst georganiseerd met een specifiek thema. Tevens wordt getracht van tijd tot tijd een onderzoek uit te voeren waaraan zoveel mogelijk rekenkamercommissies deelnemen.

Financiële verantwoording

Tabel 1: budget voor 2010

	Budget 2010	Uitgaven 2010
	€ 83.883	€ 79.088
Totaal	€ 83.883	€ 79.088

Tabel 2: specificatie verantwoording 2010

<i>Post</i>	<i>Begroot</i>	<i>Besteed</i>
Onderzoek incl. onderzoek externe leden rkc en onderzoeker rkc	€ 55.655	€ 55.923
Secretaris RKC	€ 14.070	€ 11.711
Presentiegelden	€ 10.553	€ 8.144
Reis- en verblijfskosten	€ 2.575	€ 2.564
Overige kosten	€ 1.030	€ 746

Totaal	€ 83.883	€ 79.088

Onderzoeksplan 2011

Planning onderzoeken in 2011

In 2011 wil de rekenkamercommissie minimaal twee onderzoeken uitvoeren: een groot onderzoek en een kleiner onderzoek. Hiervoor heeft zij een budget beschikbaar van 52.872 euro. Daarnaast rondt de commissie de quick scan naar de doorwerking in april 2011 af en het onderzoek naar IGW in maart 2011 af. De rekenkamercommissie kiest ook dit jaar voor in ieder geval één extern gericht onderzoek; onderzoeken waarbij de focus ligt op de beleids- en maatschappelijke effecten. De keuze voor de onderzoeksonderwerpen maakt de rekenkamercommissie door de onderwerpen op de groslijst langs de selectiecriteria uit het onderzoeksprotocol te leggen. Daarnaast wordt de keuze gemaakt op basis van de ronde langs de fracties in het najaar van 2010 en eventuele burgerverzoeken. Hieronder wordt het geplande onderzoek kort uiteen gezet.

Onderzoek naar Wet werk en bijstand/ re-integratie

De rekenkamercommissie inventariseert momenteel of een onderzoek naar re-integratie en de Wet werk en bijstand opportuun is. Ten behoeve hiervan stemt de rekenkamercommissie de beoogde onderzoeksopzet af met de organisatie

Onderzoek naar een nader te bepalen onderwerp

De rekenkamercommissie beslist in de zomer over een nieuw onderzoeksonderwerp.

Strategie 2011 en verder

De rekenkamercommissie heeft bij de quick scan naar de doorwerking van aanbevelingen gemerkt dat de doorwerking van haar rapporten nog niet altijd optimaal is en vaak een lange doorlooptijd kent. In 2009 heeft zij reeds de focus gehad om deze doorwerking te bevorderen door zich te ontwikkelen naar een rekenkamercommissie die, binnen haar mogelijkheden, een bijdrage levert aan het leervermogen van de gemeente. Naar aanleiding van de quick scan wil de rekenkamercommissie graag met de betrokkenen het gesprek over de doorwerking continueren en duidelijke afspraken maken over de rolverdeling. Daarnaast heeft de rekenkamercommissie enkele andere aandachtspunten voor 2011. De liggen in het verlengde van, of zijn een nadere uitwerking van de aandachtspunten uit 2010.

- Elk onderzoek wordt gestart met een startbijeenkomst met de organisatie. Op die manier kunnen er duidelijke afspraken gemaakt worden over de uitvoering en ontstaat er naar verwachting meer draagvlak voor het onderzoek.
- De raad meer betrekken bij onderzoek. In 2008 is voor het eerst de raadscommissie Samenlevingszaken betrokken bij het onderzoek naar jeugdbeleid. Vanaf 2010 wordt bij elk onderzoek bekeken of het relevant is om de raad of de betrokken raadscommissie actief bij het onderzoek te betrekken. Dit kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld door middel van een groepsinterview of een digitale enquête. In 2010 is de raad actief bij het onderzoek naar IGW betrokken. Voor het onderzoeksprogramma 2011 zet de rekenkamercommissie deze ontwikkeling voort.

- Investeren in contacten aan de voorkant van onderzoek. De contacten met de ambtelijke organisatie, die de aanbevelingen uiteindelijk moet uitvoeren, moeten goed zijn. Dus: meer overleg en afstemming tussen organisatie en rekenkamercommissie. De eerder genoemde startbijeenkomsten zijn hier een goed voorbeeld van.
- Wat kan de rekenkamercommissie nog meer voor de raad betekenen? De rekenkamercommissie wil meer bijdragen aan onderzoek waarbij rekening wordt gehouden met de wijze waarop de implementatie, na bespreking en vaststelling door de raad, gaat plaatsvinden. Dat kan bijvoorbeeld als consequentie hebben dat de inzet van de rekenkamercommissie zich in sommige gevallen ook meer naar de voorkant van het beleidsproces gaat verplaatsen.
- Variëren in vormen. De rekenkamercommissie publiceert jaarlijks twee onderzoeksrapporten. Soms kan het echter effectiever zijn om vragen te stellen aan het college, zoals bij de invoering van de Wro. In 2011 varieert de rekenkamercommissie meer in de te hanteren vormen van onderzoek, bijvoorbeeld door een rondetafelgesprek te organiseren.
- Spreiding onderzoeken over eenheden. De rekenkamercommissie wil de ambtelijke organisatie niet onnodig veel belasten met haar onderzoekactiviteiten. Daarom zal zij bewust kijken naar een spreiding van onderzoeken over eenheden en afdelingen en dit als selectie criterium meenemen. Ook wordt voorafgaand aan het onderzoek steeds aangegeven hoeveel tijd bij benadering wordt gevraagd van de organisatie (tijdens de startbijeenkomst). De inhoudelijke prioritering van onderzoeken blijft echter voorop staan.
- Communicatie als vast agendapunt behouden tijdens de vergaderingen van de rekenkamercommissie.

Overige werkzaamheden in 2011

Naast de onderzoeken zal de rekenkamercommissie in 2011 de volgende werkzaamheden/activiteiten verrichten:

- Ronde tafelgesprek over doorwerking aanbevelingen
- Jaarlijks overleg met presidium.
- Jaarlijks rondje langs de fracties.
- Raadplegen van burgers voor onderzoeksonderwerpen in 2012.
- Bestuurlijk overleg met de burgemeester en gemeentesecretaris.
- Deelname aan het auditcomité.
- Lidmaatschap Gerrit Hagelstein bestuur van de NVR.
- Bijwonen bijeenkomsten Kring Overijssel NVR.
- Incidenteel bijwonen expertise bijeenkomsten rekenkamers.

Financiële paragraaf

Tabel 3: budget 2011

Onderzoek incl. onderzoek externe leden rkc	€ 52.872
Secretaris RKC	€ 13.367
Presentiegelden	€ 8.000
Reis- en verblijfskosten	€ 2.300
Overige kosten	€ 1.025
Totaal	€ 77.564